

Afgørelser – Reg. nr.: 04180.00

Fredningen vedrører: Nørre Nebel Plantage

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

31-10-1966

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET >

31/10 66

Matr. nr. 1 u og
33 ar Nebel m.fl. byer,
Nr. Nebel sogn.

Anmelder:

FREDNINGSNÆVNET
RIBE AMTSRÅDSKREDS
FREDNADVEJ 3, VARDE

Stempel- og gebyrfri i h.t. lov nr. 194 af 16/6
1961 § 32, stk. 6.

24. DEC. 1966* 9592

U d s k r i f t
af
forhandlingsprotokollen for fredningsnævnet
for
Ribe amtsrådskreds.

---ooOoo---

År 1966 den 31. oktober kl. 15,00 holdt fredningsnævnet for Ribe amtsrådskreds møde i Nr. Nebel.

Mødt var formanden, dommer Poul Buch, Varde, det amtsrådsvalegte medlem, sognerådsformand Alfred Jeppesen, Ølgod, og det lokale medlem, gårdejer J. Christensen, Rærup, Nr. Nebel.

Der foretoges:

J. nr. 756/65.

Sag angående fredning af
A/S Nr. Nebel plantage.

.....

Af de indvarslede mødte:

For A/S Nr. Nebel plantage formanden, førstelærer Gunnar Lundsgård og bestyrelsesmedlemmerne Sofus Hansen, Ferdinand Petersen og Chr. Lauridsen,

for Ribe amtsråd ingen,
for Nr. Nebel kommune sognerådsformand, skolebestyrer Poul Qvesel samt sognerådsmedlem Jørgen Petersen og med disse kommuneingeniør Krummes,
for Naturfredningsrådet ingen,
for Danmarks Naturfredningsforening ingen,
for Ministeriet for Kulturelle Anliggender ingen samt
for fredningsplanudvalget for Ribe og Ringkøbing amter sognerådsformand Jens Christensen og med denne landinspektør Gert Alsted.

Formanden redegjorde for anledningen til mødets afholdelse og gennemgik de i sagen fremlagte bilag.

Førstelærer Lundsgård motiverede andragendet om stadfæstelse af deklARATIONEN og tilføjede, at der fra fællesudvalget for sammenlægning af Henne-Lønne, Nr. Nebel-Lydum, Outrup, Lunde og Kvong kommuner er rettet henvendelse til A/S Nr. Nebel plantage om afståelse af 600 m² af plantagens areal, der ønskes udlagt til tillægsareal til den igangværende udvidelse af byggeri på matr. nr. 1 n, Nebel m.fl. byer, hvorpå storkommunens fremtidige administrationsbygning placeres.

På en lovligt afholdt ekstraordinær generalforsamling er det vedtaget at godkende den foreslåede arealafståelse på betingelse af, at det afståede areal ingensinde benyttes til parkeringsplads.

Sognerådsformand Qvesel bemærkede, at fællesudvalget har besluttet at overtage arealet på de af plantagebestyrelsen stillede betingelser, og der er allerede tinglyst deklARATIONEN på det pågældende areal i overensstemmelse hermed, hvorved bemærkes, at tillægsarealet fortsat agtes anvendt som parkareal med vedligeholdelse efter nærmere aftale

med aktieselskabet.

Der var herefter enighed om, at det i sagen fremlagte deklarationsudkast med tilføjelse om afståelse af det fornævnte areal på de anførte vilkår lægges til grund ved fredning af arealet.

Deklarationen er sålydende:

"Undertegnede bestyrelse for A/S Nr. Nebel plantage som ejer af matr. nr. 1 u og 33 ar, Nebel m.fl. byer, Nr. Nebel sogn, bestemmer herved følgende for aktieselskabet og for efterfølgende ejere af ejendommen:

Anlægget skal i sit fulde omfang bevares som rekreativt område med karakter af park og med adgang for offentligheden til gående færdsel ad de anlagte stier m.v.

Efter forhandling med fredningsnævnet skal der dog fra anlægget kunne fraskilles arealer til sådan udvidelse af tilstødende gader, som afviklingen af den kørende trafik (men ikke til parkeringsformål eller lignende) gør strengt nødvendig.

Der må ikke uden fredningsnævnets tilladelse i anlægget anbringes bygninger, boder og skure, ligesom der ikke må rejses master, med mindre disses anbringelse nødvendiggøres af belysnings- eller trafikformål i de umiddelbart op til anlægget stødende gader, veje og pladser.

Reklameskilte eller andre for anlægget skæmmende indregninger må ikke anbringes i dette.

Uden fredningsnævnets samtykke kan foretages sådanne ændringer af anlægget, der tjener til dets opretholdelse eller udbygning som rekreativt område, herunder omlægning af stier og legeplads samt ændringer i beplantningen.

Denne deklaration tinglyses på ejendommen, matr.

nr.e 1 u og 33 ar, Nebel m.fl. byer, Nr. Nebel sogn,
idet der med hensyn til servitutter henvises til ejendom-
mens blad i tingbogen.

Påtaleret tilkommer fredningsnævnet for Ribe amts-
rådsreds."

Fredningsnævnets medlemmer tiltrådte enstemmigt den
foreslåede fredning og stadfæstede den som endelig.

G. Lundsgård. A. Jeppesen. Niels J. Kristensen.

Mødet hævet

Poul Buch.

Fornævnte forlig begæres tinglyst på ejendommen
matr. nr. 1 u og 33 ar, Nebel m.fl. byer, Nr. Nebel sogn.
Fredningsnævnet for Ribe amtsrådsreds, Varde, den 23. dec. 1966

P. n. v.

Poul Buch
Poul Buch.

/ mbs

/im.

Indført i dagbogen for retten

i Varde den 24. Dec. 1966

Lyst.

Tingbog bd. Nr. Nebel bl. 1 u.

Akt: Skab D. nr. 431.

Love og legitimation for underskriverne
forevist.

Poul Buch
Poul Buch

/ gpl -
mbs

3 -
3, 17

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 04180.00

Dispensationer i perioden: 30-04-1992 - 13-11-1996

FREDNINGSNÆVNET
FOR
RIBE AMTS FREDNINGSKREDS

Rolfsgade 94 . Postbox 60
6701 Esbjerg . Tlf. 05 13 66 77

Formanden

REG. NR. 4180.00

Esbjerg, den

1992

/iø

J.nr. 3/92

Under henvisning til naturfredningslovens § 58 skal nævnet herved meddele, at nævnet dags dato har tilskrevet Blaabjerg kommune, teknisk forvaltning, Torvet 5, 6830 Nr. Nebel således:

I besvarelse af Deres andragende af 3. januar 1992 angående tilladelse for Civilforsvarsstyrelsen, Datavej 16, 3460 Birkerød til opførelse af sirenemast, beliggende Sdr. alle, Nr. Nebel på matr. nr. l u m.fl. Nr. Nebel by, Nr. Nebel, Blaabjerg kommune skal nævnet herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34 meddele tilladelse til det planlagte byggeri på vilkår, at opførelsen sker i overensstemmelse med de fremsendte tegninger m. v. og de nævnet iøvrigt givne oplysninger.

Nævnets afgørelse kan, senest 4 uger efter at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af andrageren, Ribe amtsråd, primærkommunen, Danmarks Naturfredningsforening og Skov- og naturstyrelsen, jfr. naturfredningslovens § 58.

Evt. byggeri må derfor ikke påbegyndes inden klagefristens udløb.

Såfremt en klage er indgivet, må nævnets godkendelse ikke udnyttes, førend sagen er færdigbehandlet af Overfredningsnævnet.

Denne godkendelse bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år.

P. n. v.

E. b.

Poul Hald Andersen
sekr.

Skov- og Naturstyrelsen

4. kontor

Slotsmarken 13

2970 Hørsholm.

Handwritten initials: LUS

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE

I

SAGEN OM RETABLERING

AF

NØRRE NEBEL ANLÆG

(J.NR. 9/1996)

I en skrivelse af 7. marts 1996 har "Anlægsrødderne", Nørre Nebel ansøgt Fredningsnævnet om tilladelse til i forbindelse med retablering af Nørre Nebel Anlæg, at opføre en toiletbygning, at anlægge og asfaltere en sti i anlæggets nordlige skel samt at opsætte belysningsarmaturer langs dette skel.

Da Nørre Nebel Anlæg er fredet, kræver arbejdets gennemførelse, at Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 meddeler dispensation hertil.

Fredningsnævnet har behandlet sagen og har besluttet, at meddele "Anlægsrødderne" den ansøgte dispensation.

OM SAGENS NÆRMERE OMSTÆNDIGHEDER ER OPLYST FØLGENDE:

I 1985 stiftede en kreds af borgere i Nørre Nebel by og sogn et aktieselskab med det formål, at bidrage til byens forskønnelse ved at få skabt et anlæg. Aktieselskabet erhvervede efter stiftelsen et ca. 2 ha stort areal, beliggende i Nørre Nebel by ved byens hovedgade og den middelalderlige kirke. Arealet blev i de følgende år tilplantet.

I 1967 blev parkanlægget overdraget til Blaabjerg kommune, efter at det i 1966 var blevet fredet. I forbindelse med behandlingen af fredningssagen blev parkanlægget pålagt følgende deklaration:

"Undertegnede bestyrelse for A/S Nr. Nebel plantage som ejer af matr.nr. 1 u og 33 ar, Nebel m.fl. byer, Nr. Nebel sogn, bestemmer herved følgende for aktieselskabet og for efterfølgende ejere af ejendommen:

Anlægget skal i sit fulde omfang bevares som rekreativt område med karakter af park og med adgang for offentligheden til gående færdsel ad de anlagte stier m.v.

Efter forhandling med fredningsnævnet skal der dog fra anlægget kunne fraskilles arealer til sådan udvidelse af tilstødende gader, som afviklingen af den kørende trafik (men ikke til parkeringsformål eller lignende) gør strengt nødvendig.

Der må ikke uden fredningsnævnets tilladelse i anlægget anbringes bygninger, boder og skure, ligesom der ikke må rejses master, med mindre disses anbringelse nødvendiggøres af belysnings- eller trafikformål i de umiddelbart op til anlægget stødende gader, veje og pladser.

Reklameskilte eller andre for anlægget skæmmende indregninger må ikke anbringes i dette.

Uden fredningsnævnets samtykke kan foretages sådanne ændringer af anlægget, der tjener til dets opretholdelse eller udbygning som rekreativt område, herunder omlægning af stier og legeplads samt ændringer i beplantningen.

Denne deklaration tinglyses på ejendommen, matr.nr. e 1 u og 33 ar, Nebel m.fl. byer, Nr. Nebel sogn, idet der med hensyn til servitutter henvises til ejendommens blad i tingbogen.

Påtaleret tilkommer fredningsnævnet for Ribe amtsrådsreds".

I 1994 anmodede en styringsgruppe, der repræsenterede Håndværker- og Handelsstandsforeningen i Nørre Nebel, landskabsarkitekt Karen Margrethe Bak om, at udarbejde et forslag til re-etablering af Nørre Nebel Anlæg.

Ved skrivelse af 7. marts 1996 fremsendte "Anlægsrødderne" forslaget til Fredningsnævnet for Ribe Amt. I fremsendelsesskrivelsen hedder det blandt andet:

" På vegne af "Anlægsrødderne/" - fremsendes hermed følgende med henblik på at få tilladelse til - eller ingen indvendinger imod - re-etablering og i mindre udstrækning fornyelse af Nørre-Nebel Anlæg, så det atter kan blive brugeligt i tråd med den oprindelige tanke og anvendelse.

"Anlægsrødderne" er en lille gruppe borgere, som selvbestaltet og uopfordret har sat sig det mål, igen at gøre Nørre-Nebel Anlæg anvendeligt efter mange års forsømmelse til et rekreativt område med en pæn beplantning, plæne, scene, legeplads, siddegruppe, stianlæg, en mindre ca. 24 m² toiletbygning med depotrum og evt. et lille træ-udstillingshus på ca. 12-15 m² til en kopi af Osebergvognen, som lokale håndværkere lavede for en del år siden. Placeringen af den tænkes lagt naturligt i nordvestlige hjørne op til Kulturhuset.

Anlægget har gennem mange år været forsømt og ubrugeligt og er i dag præget af for mange træer, lange, ranglede og dårlige. Hegnet i skovkanten fik aldrig fat efter nyplantningen for ca. 8 år siden og anlægget er i dag præget af mørke og træk. Levetiden er begrænset, siger Skovfogeden fra Hedeselskabet.

Intensionerne er, at ydre hegn plantes af Hedeselskabet med robuste og pæne buske af varierende sorter. 2 bryn og en krans ved scenen laves på samme måde. En del træer fældes for at give luft og

og lys til legeplads, lidt plæne og nyttilplantning eller selvsåede træer. De omtalte træer er træer, der er lidt fremmede i anlægget (lærk, gran, birk). Noget af det fældede træ tænkes anvendt til legepladselementer eller mere eller mindre nedskårne træer til kunstneriske skulpturer. Hvor der ryddes en del træer tænkes anlagt en plæne til leg, mens langt det meste skal fremtræde som naturlig skovbund eller underskov med siddepladser og enkelte grill-pladser.

Toiletbygning, ca. 24 m² tænkes anbragt ved den nordlige indgang fra Bredgade. Dels vil vi gerne undgå "uhumskheder" i anlægget; dels mangler byen offentlige toiletter.

En delvis omlægning af stianlægget skulle sikre en naturlig færdsel gennem anlægget med "hovedfærdselsåren" diskret belyst. En diskret navngivning af stierne har været med i planerne (navne med lokal islæt.)

Scene skal reetableres med mulighed for overdækning med div. optræden. "Kvindeegen" plantet for 100 år siden til minde om kvindernes stemmeret vil blive isoleret og fremhævet, evt. med en diskret information.

Anlægget er kommunens, som har sagt god for planerne, og som vil påtage sig vedligeholdelse og genplantning efter landskabsarkitektens anvisninger og efter behov. Man mente på kommunen dog ikke at have råd til selve reetableringen af anlægget.

Formålet med vore planer er at lade anlægget genopstå, så det atter kan danne baggrund for sociale sammenkomster i foreningsregi, mere eller mindre kunstneriske optræden på scenen eller plænen, samlingssted for byens borgere, dagplejemødre, turister, og så stadig fremstå som skov, som et åndehul".

I en skrivelse af 20. marts 1996 til Fredningsnævnet har Blåbjerg kommune anbefalet, at der meddeles "Anlægsrødderne" de nødvendige dispensationer og godkendelser til gennemførelse af reetableringen

af Nørre - Nebel Anlæg.

I programmet for retablering af Nørre-Nebel Anlæg hedder det blandt andet:

".....

Stierne

Inde i anlægget er der to typer stier - den vigtigste og mest "kultiverede" strækning løber langs den nordlige del og er asfalteret med en lys asfalt. Asfalt fremstår beskedent og er let at tilpasse stiens slyngede forløb. Stien er ca. 2,6 m bred. Af hensyn til afledning af regnvand skal stiens tværfald på 20 promille fortsættes 0,5 m ud i det tilstødende terræn.

Alternativt til asfaltbelægning, kan man vælge Holmegårds belægningssten lignende dem, der er anvendt i stisystemet omkring byens rådhus. Disse virker dog noget mere by-prægede end anlægget i øvrigt.

Alle øvrige stier er ca. 2 m brede grusstier. De er anvendelige både som gangstier og som cykelstier, og tilpasser sig stilfærdigt skovbundens udtryk. Også for disse stier gælder, at tværfaldet bør fortsættes et stykke ud i terrænet, dog under hensyntagen til træernes rodnet."

.....

Inventar

I anlægget placeres der bænke ud fra hensyn til sol, læ og udsigt, samt i tilknytning til stier, scene eller legeplads. Ved disse opstilles affaldsstativer. Bord- og - bænkemøbler, som dem på grillpladserne, sættes også ude på plænerne. Disse kan flyttes rundt efter behov. Da der sandsynligvis vil blive luftet hunde i anlægget, kan det være hensigtsmæssigt,

at opstille stativer med poser til opsamling af hundeefterladenskaber. Dette kan muligvis imødegå konflikter mellem hundeejere og andre brugere af anlægget.

Til belysning foreslås det, at man anvender samme lampe, som anvendes andre steder på Sdr. Alle og ved det nye rådhus. De opstilles langs den asfalterede sti. Skoven henligger da i mørke. Om nødvendigt kan der også opstilles lygter i skoven, men det foreslås da, at de kun står punktvis på tværstierne ved ungdomsskolen, legepladsen og Kvindeegen.

Ved Kvindeegen opsættes en lille informationstavle, hvor dens historie kort fortælles. Dette gøres for at aktivere et af byens få og efterhånden glemte historiske steder. Af samme årsag placeres stenen med årstallet for anlæggets etablering ved indgangen til Bredgade.

....."

I en skrivelse af 7. maj 1996 til Fredningsnævnet har Ribe Amt, Natur- og Planafdelingen anført blandt andet:

"....."

Umiddelbart kan amtet anbefale, at der sker en retablering/fornyelse, idet der efterhånden synes at være et stort behov for at gennemføre en eller anden form for pleje af området, sådan at anlægget i højere grad kommer til at fremstå mere "lyst og venligt" og fungere som det, det reelt er, et grønt område/et lystanlæg.

En tanke, der kunne være nærliggende, er, at sikre anlæggets fortsatte beståen via en lokalplan for derefter at ophæve fredningen for området. Dette synspunkt skal ses på baggrund af:

at det i dag virker uhensigtsmæssigt, at man midt

i byen har et lystanlæg, der er sikret ved en fredning i relation til naturbeskyttelsesloven. at anlægget set i et fredningsmæssigt og landskabeligt sammenhæng ikke har større værdi, og at anlægget - i kraft af dets beliggenhed - primært har betydning for byens borgere (navnlig hvis nogle af de i projekt materialet beskrevne tiltage gennemføres)."

FREDNINGSNÆVNETS BEHANDLING AF SAGEN:

Fredningsnævnet har den 21. juni 1996 besigtiget Nørre Nebel Anlæg, og har i forbindelse med besigtigelsen afholdt et offentligt møde, hvortil alle de i sagen implicerede parter, har været indvarslet.

Om dette møde hedder det i en udskrift af Fredningsnævnets forhandlingsprotokol:

"Mødt var:

For "Anlægsrødderne" apoteker Asger Bak, Hardy Christensen, Bjarne Flyman, Søren Fisker, alle Nørre Nebel, og landskabsarkitekt Karen Margrethe Bak, København.

For Blaabjerg Kommune, borgmester Bent Poulsen og ingeniør Harald Christensen, alle Nørre Nebel.

For Oxbøl Statsskovdistrikt, klitplantør Peter Iversen, Henne.
For Ribe Amt, Natur- og Planafdelingen, topograf Jørgen Ellegaard, Ribe.

Fredningsnævnets formand konstaterede, at der er sket behørig indkaldelse til mødet.

Fredningsnævnets formand oplyste, at fredningsnævnet har modtaget en ansøgning fra "Anlægsrødderne" i Nørre Nebel om dispensation til reetablering af Nørre Nebel Anlæg, der er fredet ved deklaration,

tinglyst den 31. oktober 1966. Det fremgår blandt andet af ansøgningen, at der inde i anlægget skal anlægges en lille befæstet plads, minigolfbane, en legeplads, grill - pladser, anbringes bord - og bænke møbler, opføres en toiletbygning og rejses lamper; stien, der løber langs anlæggets nordlige skel, skal asfalteres med lys asfalt, og der skal lægges grus på de øvrige stier i anlægget. Det fremgår af fredningsdeklarationen, at der ikke uden Fredningsnævnets tilladelse må anbringes bygninger, boder og skure i anlægget, ligesom der ikke må rejses master, medmindre disses anbringelse nødvendigvis af belysningsmæssige - eller trafikale forhold i de umiddelbart op til anlægget stødende gader m.v. Stier og beplantning kan anlægges uden tilladelse fra Fredningsnævnet. Dele af projektet til retablering af Nørre Nebel Anlæg kræver derfor, at Fredningsnævnet meddeler "Anlægsrødderne" dispensation til dets gennemførelse.

Fredningsnævnet besigtigede, under ledsagelse af landskabsarkitekt Karen Margrethe Bak, Nørre Nebel Anlæg.

Under besigtigelsen gennemgik Karen Margrethe Bak retabeleringsplanen for anlægget.

Efter besigtigelsen fortsattes mødet i byrådssalen.

Bjarne Flyman oplyste, at et lokalt ønske om retablering af Nørre Nebel Anlæg har været fremsat med større og større vægt gennem de forløbne år, fordi anlægget i højere og højere grad bærer præg af manglende vedligeholdelse og fornyelse af beplantningen. I begyndelsen af 1990'erne besluttede en kreds af borgere derfor, at der skulle udarbejdes et forslag til retablering af anlægget, og det førte til stiftelsen af "Anlægsrødderne". "Anlægsrødderne" rettede henvendelse til landskabsarkitekt Karen Margrethe Bak og bad hende udarbejde et projekt til retablering af anlægget. I 1995 blev der afholdt et borgermøde om projektet. Det viste sig under mødet, at projektet nød opbakning fra lokalbefolkningens side, idet kun en mødedeltager havde

indvendinger mod projektets gennemførelse; den pågældende har efterfølgende ændret holdning.

Karen Margrethe Bak gennemgik herefter "Programmet for reetablering af Nørre Nebel Anlæg".

Apoteker Bak bemærkede, at "Anlægsrødderne" har drøftet programmet med forstvæsenet. Forstvæsenets medarbejdere har gennemgået anlæggets beplantning og har blandt andet oplyst, at træerne i anlægget har en kort levetid, fordi træernes grene er forvoksede og ranglede. Det er derfor planen at fælde træer i fornødent omfang, og derefter foretage genplantning, så Nørre Nebel også har et anlæg om nogle år.

Topograf Jørgen Ellegaard anførte, at anlægget er fredet ved en deklARATION; denne form for lokalitetsbevaring blev anvendt tidligere, fordi lokalplansinstituttet ikke kendtes. FredningsdeklARATIONEN nødvendiggør imidlertid, at fredningsmyndighederne skal inddrages hver gang, der skal iværksættes tiltag udover anlæg af stier og beplantning. De kommunale myndigheder bør overveje, hvorvidt fredningsdeklARATIONEN, som er tinglyst på Nørre Nebel Anlæg, bør afløses af en lokalplan for området.

Borgmester Bent Poulsen bemærkede heroverfor, at Blaabjerg Kommune hverken på kortere eller længere sigt skal tilstræbe, at fredningsdeklARATIONEN afløses af en lokalplan for området. FredningsdeklARATIONEN har fungeret udmærket indtil nu. Blaabjerg Kommune har drøftet "Anlægsrøddernes" program for reetablering af anlægget. Kommunen er positivt stemt for forslaget og ser det gerne gennemført i sin nuværende udformning.

Topograf Jørgen Ellegaard oplyste, at projektet til reetablering af Nørre Nebel Anlæg endnu ikke har været forelagt amtets tekniske udvalg. Det, amtets natur- og planafdeling har anført i skri-

velsen af 7. maj 1996, skal derfor ikke betragtes som amtets endelige stilling til projektet. Han har i øvrigt gennemgået projektet og vurderer, at det indeholder en række positive elementer, som vil forbedre anlægget og bidrage til at skabe en park. "Anlægsrødderne" bør imidlertid overveje, hvorvidt der skal foretages asfaltering af stien i anlæggets nordlige skel; andre belægningsmaterialer, der findes i forskellige farver, kan anvendes og vil formentlig klæde anlægget bedre end en asfaltbelægning. Det er i øvrigt hans vurdering, at den toiletbygning, der skal opføres i den nordlige udkant af anlægget, bør afpasses stedet og måske gøres mindre end vist i projektet.

Karen Margrethe Bak anførte heroverfor, at en asfaltbelægning af stien kan udføres i flere forskellige farvenuancer, der ikke vil skæmme anlægget. Det er imidlertid væsentligt ved valget af belægning til stien at finde en belægning, som ikke umiddelbart ødelægges af trærødderne, så stifladen bliver ujævn og farlig at færdes på. Den toiletbygning, der skal opføres i anlægget, skal være kvadratisk og indeholde to toiletrum og et teknikrum til scenen i anlægget. Bygningen skal udføres i træ og tækkes med et pyramideformet tag med ovenlysvinduer; bygningsfladerne skal stryges i en naturfarve for at dæmpe det visuelle indtryk af den mest muligt.

Borgmester Bent Poulsen foreslog, at der lægges grus på alle stier i anlægget; herved undgås nogle af de ujævnheder, trærødderne under alle omstændigheder vil forårsage på såvel en asfaltbelægning som en flisebelægning af stierne.

Topograf Jørgen Ellegaard bemærkede, at det fremgår af projektet, at der skal være legeredskaber i anlægget. Han ønskede oplyst, i hvilke materialer og farver redskaberne skal udføres.

Bjarne Flyman oplyste, at legeredskaberne skal laves af træ og stå i naturens egne farver.

Topograf Jørgen Ellegaard ønskede yderligere oplysninger om adgangssten til anlægget.

Bjarne Flyman oplyste, at adgangsstien går over private grundstykker. Der er ikke tinglyst en deklaration herom på de berørte grundstykker; færdselsretten hviler på en aftale, som er indgået med de berørte lodsejere.

Topograf Jørgen Ellegaard ønskede oplyst, om det er meningen at plante spidsløn som randbeplantning og bruge den som ammetræer.

Karen Margrethe Bak bemærkede, at der skal sættes buske som læplantning; der findes spidsløn i anlægget. Det er ikke meningen, at disse træer skal bruges som ammetræer; spidslønnen er et blivende træ.

Klitplantør Peter Iversen oplyste, at skovdistriktet har gennemgået projektet og ikke fundet, at det i forstmæssig henseende frembyder problemer. "Anlægsrødderne" skal imidlertid være opmærksom på, at der findes fredskov i anlægget. Retableringen af anlægget skal derfor ske under iagttagelse af skovloven. Det er hans opfattelse, at "Anlægsrødderne" bør overveje at bibeholde nogle af de høje slanke træer, der er af stor forstmæssig interesse, ligesom der ved etablering af legeplads og toiletbygning samt valg af belægning til stierne, ikke bør anvendes unaturlige materialer.

Karen Margrethe Bak anførte heroverfor, at "Anlægsrødderne" er opmærksom på problemet med valg af belægning til stierne; de har overvejet alternative muligheder, herunder en belægning med majssten.

Bjarne Flyman tilføjede, at den projekterede toiletbygning måler 3 x 3 meter. Den vil blive overfladebehandlet i naturfarve for at skæmme anlægget mindst muligt.

Harald Christensen oplyste supplerende, at toiletbygningen skal opføres i anlæggets nordlige skel; denne placering vil ikke på nogen måde virke dominerende, set i forhold til anlæggets størrelse. Kommunens tekniske forvaltning ser derfor ingen problemer i denne relation.

Borgmester Bent Poulsen tilføjede, at toiletbygningen er en kopi af en toiletbygning, som Skov- og Naturstyrelsen har opført i Blå-

bjerg Plantage.

Fredningsnævnets formand sluttede forhandlingerne og oplyste, at "Anlægsrødderne" skal sende en nærmere beskrivelse af belægningen til stisystemet og belysningen i anlægget til godkendelse hos nævnet, og tilføjede, at fredningsnævnet i øvrigt er sindet at meddele "Anlægsrødderne" den fornødne dispensation til projektets gennemførelse."

I en skrivelse af 3. oktober 1996 til Fredningsnævnet har landskabsarkitekt Karen Margrethe Bak supplerende oplyst:

"Til brug ved fredningsnævnets behandling af retableringsprojekt for Nørre Nebel Anlæg fremsendes hermed en beskrivelse af belysningsarmaturer og den belægning, jeg vil anbefale i forbindelse med retableringen.

Belysningsarmaturer: Langs stien ved anlæggets nordlige skel opsættes belysningsarmaturer af typen "Albertslundlamper", som også er anvendt omkring byens rådhus. Lamperne opstilles med 30 - 35 m' s mellemrum.

Belægning: I anlæggets nordlige skel anlægges en sti. Det anbefales at der anvendes en belægning af samme type som den Ulfborg Skovdistrikt har anvendt på Vesterhavsstien til Holmsland Klit. Hvis der er meget sand i jordbunden, er det nødvendigt først at afdække udgravninger med fiberdug og derpå lægge stabilt grus, som komprimeres til ca. 10 cm tykt lag. Ovenpå lægges et 2-3 cm tykt lag granitmel med en partikelstørrelse på 0-3 mm.

Alternativt til denne belægningstype kan man vælge den type belægning, som er anvendt på stien mellem Oksbøl og Blåvand. Det vil sige, at der ovenpå et afrettet og komprimeret bærelag af stabiltgrus, udlægges et lag af asfalt-bitumen, som afdækkes og topfyldes med majssten. Stien i

anlægget bør afdækkes med majssten i en lys grålig nuance, fordi stien tre steder støder op til grå granit-chaussesten hhv. betonfliser. Der gøres opmærksom på, at det af hensyn til evt. reparationer er hensigtsmæssigt, at sikre sig leveringsgaranti af majssten i samme farvenuance."

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

I betragtning af formålet med etableringen af lystanlægget i Nørre Nebel og intentionerne bag reetableringen af anlægget, finder Fredningsnævnet ikke, at det strider mod bestemmelserne i fredningsdeklarationen, at der meddeles "Anlægsrødderne" dispensation til at opføre en toiletbygning på 3 x 3 m indeholdende toiletrum og teknikrum i anlæggets nordlige del. Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 "Anlægsrødderne" dispensation til at opføre toiletbygningen.

Ifølge fredningsdeklarationen kan der uden Fredningsnævnets samtykke ske omlægning af stisystemet i anlægget; deklarationen indeholder imidlertid ingen bestemmelser, der regulerer spørgsmålet om, hvorvidt der i forbindelse med omlægning eller anlæg af nye stier, kan foretages asfaltering af disse stier uden Fredningsnævnets samtykke.

Det er derfor Fredningsnævnets opfattelse, at asfaltering af en omlagt sti, kun kan ske med Fredningsnævnets samtykke.

Landskabsarkitekt Karen Margrethe Bak har i skrivelsen af 3. oktober 1996 foreslået, at den nyanlagte sti belægges med enten et 2- til 3 cm tykt lag granitmel med en partikelstørrelse på 0-3 mm eller et lag asfaltbitumen, som afdækkes og topfyldes med majssten i en lysgrålig nuance.

Det er Fredningsnævnets opfattelse, at det udfra en æstetisk vurdering er bedst stemmende med anlæggets karakter, at der på den

nyanlagte sti udlægges et lag asfaltbitumen, afdækket og topfyldt med majssten i en lys grålig nuance. Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 "Anlægsrødderne" dispensation til at udføre en sådan belægning på den nyanlagte sti.

Det fremgår af "Anlægsrøddernes" oplæg, og skrivelsen af 7. marts 1996 til Fredningsnævnet, at den delvise omlægning af stianlægget i Nørre Nebel Anlæg skal sikre en naturlig færdsel gennem anlægget med hovedfærdselsåren diskret belyst. Det indgår derfor i "Anlægsrøddernes" program for retablering af anlægget, at der langs stien i anlæggets nordlige skel skal opstilles belysningsarmaturer af typen "Albertslund-lampen", og at lamperne skal opstilles med 30-35 m's mellemrum.

I betragtning af formålet med etableringen af lystanlægget og intentionerne bag retableringen af det, finder Fredningsnævnet ikke, at det strider mod bestemmelserne i fredningsdeklarationen, at der meddeles "Anlægsrødderne" dispensation til at opsætte belysningsarmaturer af typen "Albertslund-lampen" langs stierne i anlæggets nordlige skel. Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 "Anlægsrødderne" dispensation til at opsætte sådanne belysningsarmaturer langs stien.

Efter det således anførte meddeles der "Anlægsrødderne" dispensation til

at opføre en 3 x 3 m stor træbygning, strøget i naturfarve og tækket med pyramideformet tag med ovenlysvinduer, til indretning af toiletfaciliteter og et teknikrum til scenen i anlægget,

at lægge et lag asfaltbitumen, afdækket og topfyldt med majssten i lys grålig nuance på den nyanlagte sti langs anlæggets nordlige skel,

og

at opsætte belysningsarmaturer af typen "Albertslund-lampen" langs den nyanlagte sti, og således, at lamperne opstilles med 30 - 35 m's mellemrum.

KLAGEVEJLEDNING:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Vermundsgade 38 b, 2300 København Ø., af "Anlægsrødderne", Ribe Amtskommune, Blaabjerg kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Skov- og Naturstyrelsen, og lokale foreninger, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indgives til Fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

Fredningsnævnet for Ribe Amts Fredningskreds

Esbjerg, den 13. november 1996.

P.n.v.

Tage Hansen

Skov- og Naturstyrelsen

8. kontor

Haraldsgade 53

2100 København Ø.